

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

رژیم حقوقی مبارزه با تروریسم با رویکرد فقه اسلامی

استاد راهنما : دکتر حسن مرادی

استاد مشاور : دکتر شعبان حق پرست

استاد داور : دکتر رضوی

دانشجو : الهام تقی زاده بروجردی

سال تحصیلی : تابستان ۸۹

ALLAME TABATABAEE UNIVERSITY

POLITICS AND LAW FACULTY

**ISLAMIC JURIPRUDENCE ORIENTED
ANTI TERRORISM REGIME**

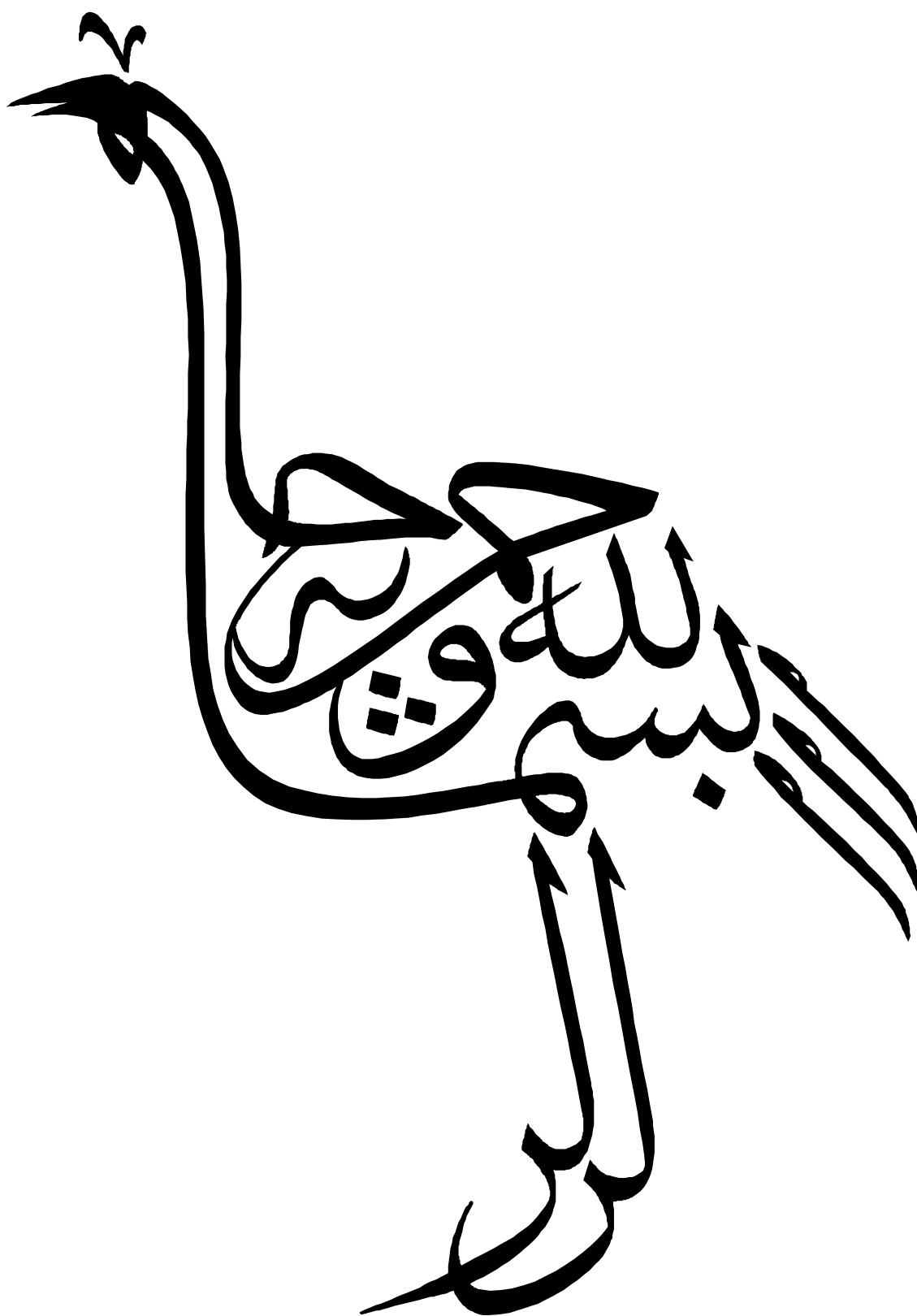
SUPERVISOR : Dr. Moradi

ADVISOR: Dr.Haq Parast

REFEREE : Dr.Razavi

STUDENT : Elham Taqizade

2010 -SUMMER

چکیده:

پدیده ی تروریسم یکی از مهم ترین مباحثی است که به طور وسیع جوامع بشری را به چالش کشانده است. امروزه مبارزه با تروریسم خصوصاً تروریسم بین المللی در حقوق بین الملل دارای یک رژیم حقوقی است؛ این مسئله رژیم است و نه نظام، چرا که حتی در خصوص خود مفهوم تروریسم اتفاق نظر وجود ندارد و این موضوع از پیچیدگی هایی برخوردار است. به هر حال این رژیم حقوقی از میان اسناد بین المللی و منطقه ای قابل دستیابی است.

از سوی دیگر در فقه اسلامی، مفهوم تروریسم تازگی دارد؛ لذا باید به دنبال مفاهیم مشابه و قابل مقایسه با تروریسم در فقه رفت. از بررسی این مفاهیم که برخی عناوین مجرمانه تلقی می شوند، می توان به بخشی از راهکار های فقه اسلامی در مبارزه با تروریسم که همانا اعمال مجازات ها می باشد، دست یافت. در کنار مجازات ها در فقه اسلامی، نهاد های دیگری هم وجود دارد که در پیشگیری و مبارزه با تروریسم راهگشا هستند. در این خصوص می توان به ارشاد جاهل و نیز به امر به معروف و نهی از منکر اشاره نمود.

مفاهیم و واژگان اختصاصی طرح:

- فقه اسلامی: شامل متون فقهی معتبر نزد فقهای امامیه و اهل تسنن، اصول فقه و قواعد فقه.

- اسناد بین المللی: هرگونه توافق منعقد کتبی میان اشخاص یا تابعان حقوق بین الملل به شرطی که طبق مقررات حقوق بین الملل تنظیم شده و این مقررات بر آن توافق حاکم باشند و در نتیجه آثار حقوقی مشخصی را به بار آورند

مقدمه

* بیان مسئله :

(شامل تشریح ابعاد و حدود مسئله ، بیان جنبه های مجهول و مهم، متغیر های مربوط ، سوال اصلی تحقیق ، اهمیت و ضرورت تحقیق)

تروریسم به عنوان یک عمل خشونت آمیز در اقصی نقاط جهان ، اکثر قریب به اتفاق کشورها را به چالش کشانده و عزم جامعه ی جهانی را برای مبارزه با آن برانگیخته است . این پدیده از دیرباز نیز مورد توجه حکومت ها بوده است . در قرن اخیر تصویب کنوانسیون های متعدد در سطح بین المللی و منطقه ای در خصوص مبارزه با " تروریسم بین المللی " مویید این نکته است . در فقه اسلامی نیز از قرن ها پیش ادله و احکام خاصی در مورد جرایم مشابه با تروریسم وجود داشته است. سازمان ملل متحد و دیگر سازمان های منطقه ای با انعقاد کنوانسیون های مختلف سعی در نزدیک کردن دیدگاه کشورها در زمینه تعریف واحدی از تروریسم و مبارزه با آن بر آمده اند اما واقعیت این است که خلا ناشی از فقدان ترجمه و طبقه بندی اسناد حقوقی موجود در نظام حقوقی ایران ، نگارنده را به سمت این تحقیق سوق داده است تا با بررسی این کنوانسیون ها به عناصر مشترک " رژیم حقوقی مقابله با تروریسم " دست یابد . از دیگر سو این دغدغه ی هر دانشجوی مسلمانی است که طی پژوهشی دیدگاه اسلام را به طور مستند و علمی درباره ی استفاده از خشونت و احکام فقهی مبارزه با تروریسم به دست آورد ، تا با مقایسه عناصر موجود در رژیم حقوقی مقابله با تروریسم در اسناد و متون حقوقی بین المللی با نظام حقوقی موجود در فقه اسلامی به متریقی بودن این دین آسمانی و جهت گیری های مشترک بین آنها پی برده و النهایه جهت تدوین قوانین در نظام حقوقی ایران در خصوص مقابله با تروریسم به موازین حقوقی بین المللی و مبانی فقهی اشراف داشته باشد.

حال با توجه به مطالب فوق این سوال مطرح است که

*** سوالات تحقیق :**

سوال اصلی : آیا در اسلام به امر مقابله با تروریسم پرداخته شده است و در صورت مثبت بودن پاسخ آیا رژیم حقوقی مزبور با مفاهیم و رژیم های مندرج در اسناد بین المللی انطباق دارد ؟
سوالات فرعی :

۱) چه راهها و شیوه هایی جهت پیشگیری و مقابله با تروریسم در فقه و حقوق کیفری اسلام مطرح می باشد و آیا این راهها و مکانیزم ها در مقایسه با رژیم های حقوقی مقابله با تروریسم مندرج در اسناد حقوق بین الملل مترقی تر است یا خیر؟

۲) آیا تروریسم و مقابله با آن از دیدگاه نحله های اسلامی نیز پذیرفته شده یا مورد رد و انکار قرار گرفته است و آیا این شیوه با شیوه های مندرج در اسناد بین المللی منطبق می باشد ؟

*** فرضیه های تحقیق :**

فرضیه اصلی : اسلام به امر مقابله با تروریسم به تفصیل پرداخته و رژیم حقوقی مزبور با رژیم های مندرج در اسناد بین المللی منطبق نمی باشد .

فرضیه های فرعی :

۱) راه های مقابله با تروریسم در فقه اسلامی اعم از فردی و دولتی ، غیر رسمی و رسمی در قالب اجرای مجازات های اسلامی از جمله اجرای حدود یا قصاص یا تعزیر است . و این راه ها در مقایسه با آنچه در اسناد حقوقی بین المللی مندرج است در مواردی مترقی تر است .

۲) در خصوص برخورد با تروریسم نحله های اسلامی به دو دسته ی موافق و مخالف قابل تقسیم می باشند و این شیوه ها در مواردی با شیوه های مندرج در اسناد بین المللی منطبق است .

* سوابق مربوط:

(بیان مختصر سابقه ی تحقیقات انجام شده پیرامون موضوع و نتیجه حاصل در داخل و خارج و نظریات علمی موجود در رابطه با مسئله)

در جهان تحقیقات، کتابها و مقالات بسیاری درباره تروریسم نوشته شده است، اما در کشور ما علیرغم مشکلاتی که خود با تروریسم داشته ایم متأسفانه تحقیقات، کتابها و مقالات زیادی در رابطه با تروریسم صورت نگرفته و یا به صورت ترجمه بیان شده و فقط مقالاتی در چند سال اخیر به رشته تحریر در آمده است. همچنین کتابی به نام "تروریسم؛ تاریخ، جامعه شناسی، گفتمان حقوق" توسط آقای علیرضا طیب گردآوری شده که مجموعه ای از مقالات ترجمه شده می باشد و به بررسی ابعاد مختلف تروریسم می پردازد. همچنین مقالات مختلفی در مورد تروریسم در فقه وجود دارد؛ از جمله مقاله ی معروف دکتر یعقوبعلی برجی تحت عنوان "تروریسم از نگاه فقه" و نقد و بررسی آن توسط آقای محمد نجفی استاد حوزه ی علمیه قم.

* اهداف تحقیق: (شامل اهداف علمی، کاربردی و ضرورت های خاص انجام تحقیق)

۱. رسیدن به تعریف جامعی از تروریسم
۲. طبقه بندی تروریسم
۳. نگاه اسلام به جرم تروریسم و مقابله با آن
۴. کمک در جهت تدوین قوانین ضد تروریسم با رویکرد اسلامی

* روش شناسی:

- الف: نوع روش تحقیق: توصیفی - تاریخی - علمی.
- ب: روش گردآوری اطلاعات و داده ها: کتابخانه ای - اینترنتی.

* تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی طرح:

- اسناد بین المللی: هرگونه توافق منعقد کتبی میان اشخاص یا تابعان حقوق بین الملل به شرطی که طبق مقررات حقوق بین الملل تنظیم شده و این مقررات بر آن توافق حاکم باشند و در نتیجه آثار حقوقی مشخصی را به بار آورند. از جمله کنوانسیون ها و عهدنامه های بین المللی و منطقه ای اعم از معاهدات قانون ساز یا عام و معاهدات قراردادی یا خاص. البته در این پایان نامه با توجه به لزوم رعایت ایجاز از آوردن نام معاهدات و اسناد با محتوای مشابه خودداری خواهد شد.

- فقه اسلامی: شامل متون فقهی معتبر نزد فقهای امامیه و اهل تسنن (دربردارندهی احکام شرعی فرعی اعم از واقعی و ظاهری)، اصول فقه (قواعدی که برای استنباط احکام شرعی فرعی از ادله ی تفصیلی آنها در متون فقه تمهید شده اند به عنوان منطبق فقه) و قواعد فقه (بخشی از اصول کلی حقوقی که در بیش از یک باب از ابواب فقهی کاربرد دارند) ضمناً در پژوهش های مربوط به فقه اسلامی توجه به کتاب، سنت، عقل و اجماع از ضروریات می باشد.

* مشکلات و تنگناهای احتمالی تحقیق:

- اختلاف مکاتب حقوقی در تعریف تروریسم و برداشت متفاوت از یک عمل تروریستی واحد.
- سیاسی بودن مفهوم تروریسم و نگاه های متفاوت کشورها به آن.
- خلائ ناشی از تعاریف اسلامی از تروریسم و فقدان فقه مستقل در زمینه ی تروریسم.

* سامان دهی مطالب:

محقق با ابتدای بر پرسش، سوابق و فرضیه های معطوف به آن تحقیق خود را ذیل دو فصل ارائه می دهد:

- فصل اول - کلیات و ضرورت ها؛ شامل مباحث تعریف و مفهوم تروریسم، طبقه بندی تروریسم و النهایه تروریسم و مفاهیم مشابه در فقه اسلامی
- فصل دوم - نقش و جایگاه فقه اسلامی در مبارزه با تروریسم؛ شامل مباحث اصول کلی در مبارزه با جرایم سیاسی، روش های مبارزه با جرایم در فقه اسلامی و در آخر تروریسم بین الملل در فقه اسلام.

نتیجه گیری تحقیق به عنوان آخرین جزء این پایان نامه می باشد . در انتها فهرست منابع و مآخذ به خواننده کمک می کند تا از کمیت و کیفیت منابع مورد استفاده ی نگارنده آگاهی یابد .

فهرست مطالب :

۱..... **چکیده**

۲..... **مقدمه**

۳..... بیان مسئله

۴..... سوالات تحقیق

۴..... فرضیه های تحقیق

۵..... سوابق مربوط

۵..... اهداف تحقیق

۶..... روش تحقیق و گردآوری اطلاعات

۶..... تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی طرح

۶..... مشکلات و تنگناهای احتمالی تحقیق

۷..... سامان دهی مطالب

۸..... **فصل اول : کلیات و ضرورت ها**

۹..... مبحث اول : تعریف و مفهوم تروریسم

۹..... گفتار اول : تاریخچه

۹..... بند اول : تاریخچه ترور در دنیای کنونی

۱۵..... بند دوم : تاریخچه ترور در اسلام

۱۶..... اول : چند نمونه قتل علیه اشخاص در حکومت اسلامی

- دوم : چند نمونه قتل به دستور حکومت اسلامی.....
- گفتار دوم : تعریف تروریسم..... ۱۹
- بند اول : معضل در مقام تعریف..... ۱۹
- بند دوم : تناقض دیدگاه دولتها در تعریف تروریسم..... ۱۹
- بند سوم : تعریف تروریسم در لغت..... ۲۰
- بند چهارم : تعریف تروریسم در کنوانسیونها..... ۲۱
- بند پنجم : تعریف در قوانین دولتها..... ۲۴
- بند ششم : تعریف حقوقدانان..... ۲۵
- گفتار سوم : جمع بندی..... ۲۷
- بند اول : عناصر مشترک تعاریف تروریسم..... ۲۷
- بند دوم : ارائه تعریفی با بهره گیری از مشترکات تعاریف..... ۲۸
- بند سوم : عناصر اصلی لازم برای عمل تروریستی..... ۲۸
- بند چهارم : بررسی عناصر موجود در تعریف..... ۲۸
- مبحث دوم : طبقه بندی تروریسم..... ۳۲
- گفتار اول : انواع تروریسم از نظر هدف و انگیزه..... ۳۲
- بند اول : تروریسم سیاسی..... ۳۲
- ۱ : تروریسم جدایی طلبانه..... ۳۲
- ۲ : تروریسم سیاه..... ۳۲
- ۳ : تروریسم کور..... ۳۳
- بند دوم : تروریسم ایدئولوژیکی یا مذهبی..... ۳۳
- بند سوم : تروریسم نژادپرستانه..... ۳۳

بند چهارم : تروریسم شخصیتی.....	۳۴
گفتار دوم : انواع تروریسم از نظر عامل.....	۳۴
بند اول : تروریسم فردی.....	۳۴
بند دوم : تروریسم گروهی یا سازمانی.....	۳۴
بند سوم : تروریسم دولتی و ویژگی های آن.....	۳۴
گفتار سوم : انواع تروریسم از نظر زمان.....	۳۷
بند اول : تروریسم در زمان صلح.....	۳۷
بند دوم : تروریسم در زمان مخاصمات مسلحانه.....	۳۸
۱: مخاصمات مسلحانه بین المللی.....	۳۸
۲ : مخاصمات مسلحانه غیر بین المللی.....	۳۹
۳ : درگیریهای مسلحانه داخلی و تروریسم.....	۴۱
گفتار چهارم : انواع تروریسم از نظر مکان.....	۴۱
بند اول : تروریسم داخلی.....	۴۱
بند دوم : تروریسم بین المللی.....	۴۲
مبحث سوم : تروریسم و مفاهیم مشابه در فقه اسلامی.....	۴۳
گفتار اول : محاربه.....	۴۳
بند اول : تعریف لغوی محاربه.....	۴۳
بند دوم : تعریف اصطلاحی محاربه.....	۴۴
بند سوم : محاربه در قرآن.....	۴۶
بند چهارم : محاربه در سنت.....	۴۸
بند پنجم : محاربه در نگاه فقهای اهل سنت.....	۵۰

- بند ششم : رابطه محاربه و تروریسم..... ۵۱
- گفتار دوم : بغی..... ۵۳
- بند اول: تعریف لغوی بغی..... ۵۳
- بند دوم : تعریف اصطلاحی بغی..... ۵۴
- بند سوم : بغی در قرآن..... ۵۵
- بند چهارم : بغی در سنت..... ۵۵
- بند پنجم : احکام بغی..... ۵۶
- بند ششم : بغی در نگاه فقهای اهل سنت..... ۶۰
- بند هفتم : رابطه ی بغی و تروریسم..... ۶۱
- گفتار سوم : فتک ، غیله و اغتیال ۶۲
- بند اول : تعریف لغوی فتک..... ۶۲
- بند دوم : تعریف اصطلاحی فتک..... ۶۳
- بند سوم : فتک در قرآن..... ۶۳
- بند چهارم : فتک در سنت ۶۳
- بند پنجم : فتک در نگاه فقهای اهل سنت ۶۵
- بند ششم : رابطه فتک و تروریسم..... ۶۶
- گفتار چهارم : غدر..... ۶۷
- بند اول : تعریف لغوی غدر..... ۶۷
- بند دوم : تعریف اصطلاحی غدر ۶۷
- بند سوم : غدر در قرآن..... ۶۸
- بند چهارم : غدر در سنت..... ۶۸

- بند پنجم : رابطه غدر و تروریسم..... ۶۹
- گفتار پنجم : جنگ و جهاد..... ۷۱
- بند اوّل : جنگ در قرآن ۷۱
- بند دوم : جنگ در سنت..... ۷۲
- بند سوم : اهداف جهاد در اسلام و ارزش های انسانی در جهاد..... ۷۴
- بند چهارم : جهاد در نگاه فقهای اهل سنت..... ۷۷
- بند پنجم : رابطه جهاد و تروریسم..... ۷۹
- گفتار ششم : دستور قتل مرتد فطری (و برخی صور مهدور الدم)..... ۸۰
- بند اول : معنای مرتد..... ۸۰
- بند دوم : انواع مرتد..... ۸۰
- بند سوم : احکام مرتد..... ۸۱
- بند چهارم : رابطه تروریسم و دستور به قتل مرتد فطری..... ۸۱

فصل دوم : نقش و جایگاه فقه اسلامی در مبارزه با تروریسم... ۸۵

- مبحث اول : اصول کلی در مبارزه با جرایم سیاسی..... ۸۶
- بند اول : اصل پیشگیری..... ۸۶
- بند دوم : اصل تسبیب..... ۸۹
- بند سوم : اصل درأ..... ۹۱
- بند چهارم : تقدم عفو بر عقوبت..... ۹۱
- بند پنجم : اصل براءت..... ۹۲
- بند ششم : اصل صحت..... ۹۳

- بند هفتم : اصل عدم جرم و مجازات ۹۳
- بند هشتم : تروریسم – استثنای جرایم سیاسی ۹۴
- مبحث دوم : روش های مبارزه با جرایم در فقه اسلامی ۹۶
- گفتار اول : تبلیغ ، بیان احکام الهی و ارشاد جاهل ۹۶
- بند اول : مفهوم تبلیغ ، ارشاد ، غافل و جاهل ۹۶
- بند دوم : قاعده ی ارشاد جاهل در فقه ۹۹
- بند سوم : ابزار ها و شیوه های تبلیغی ۱۰۰
- بند چهارم : جمع بندی ۱۰۲
- گفتار دوم : امر به معروف و نهی از منکر ۱۰۳
- بند اول : معروف و منکر در لغت ۱۰۴
- بند دوم : جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در قرآن و در روایات ۱۰۴
- بند سوم : وجوب امر به معروف و نهی از منکر (وجوب عقلی یا شرعی ، وجوب عینی یا کفایی) ۱۰۵
- بند چهارم : اقسام امر به معروف و نهی از منکر ۱۰۷
- بند پنجم : مراتب امر به معروف و نهی از منکر ۱۰۸
- بند ششم : شرایط امر به معروف و نهی از منکر ۱۱۱
- بند هفتم : راهکارهای پیشنهادی برای عملی نمودن امر به معروف ۱۱۳
- بند هشتم : اهل سنت و امر به معروف و نهی از منکر ۱۱۵
- گفتار سوم : اعمال مجازات ها ۱۱۶
- بند اول : ضرورت مجازات و انواع مجازات در اسلام ۱۱۶
- بند دوم : نظریات مختلف در فلسفه مجازات ۱۲۱

۱. تشفی خاطر..... ۱۲۱
۲. جبران خسارت..... ۱۲۱
۳. فایده اجتماعی..... ۱۲۱
۴. کاهش جرم، پیشگیری و ارعاب..... ۱۲۱
۵. اصلاح و تربیت مجرم..... ۱۲۲
۶. عدالت مطلقه..... ۱۲۲
- بند سوم : فلسفه مجازات در اسلام (تئوری مختلط)..... ۱۲۲
۱. تجلی رحمت الهی نسبت به مجرم - مصلحت و سعادت مجرم..... ۱۲۲
۲. تجلی رحمت الهی نسبت به غیر مجرم - مصلحت جامعه و مجنی علیه..... ۱۲۳
- بند چهارم : اصول حاکم بر مجازات در اسلام..... ۱۲۵
۱. اصل تناسب بین مجازات و جرم..... ۱۲۵
۲. اصل حتمیت قانون (البته در کنار انطاف پذیری)..... ۱۲۵
۳. اصل قبول مسئولیت کیفری..... ۱۲۶
۴. اصل شخصی بودن مجازات..... ۱۲۶
۵. اصل قانونی بودن مجازات و عدم تخطی از حدود الهی..... ۱۲۶
- بند پنجم : اصول حاکم در اجرای مجازات در اسلام..... ۱۲۷
۱. اصل عدم اصرار بر اثبات جرم..... ۱۲۷
۲. اصل حفظ شخصیت مجرم در اجرای حکم..... ۱۲۷
- بند ششم : نقش مصلحت در اجرای مجازات ها..... ۱۲۷
- الف) انواع مصلحت در اسلام..... ۱۲۸
- ب) تراحم مصالح..... ۱۲۸

ج) تاثیر یا عدم تاثیر مصلحت در اجرای کیفر..... ۱۲۹.....

مبحث سوّم: تروریسم بین الملل در فقه اسلام..... ۱۳۳.....

گفتار اول: مصونیت دیپلماتیک و کنسولی..... ۱۳۳.....

گفتار دوم: حقوق اسیران (گروگان گیری)..... ۱۳۴.....

بند اول: مفهوم اسیر..... ۱۳۴.....

بند دوم: حکم اولی در مورد اسیر..... ۱۳۶.....

بند سوم: سیره ی اهل بیت (ع) در برخورد با اسرا..... ۱۳۶.....

بند چهارم: جمع بندی..... ۱۳۷.....

گفتار سوم: میثاقهای بین المللی (معاهدات)..... ۱۳۸.....

بند اول: کنوانسیونهای بین المللی در مورد تروریسم..... ۱۳۹.....

۱: کنوانسیونها و پروتکل الحاقی در مورد امنیت پرواز..... ۱۴۰.....

الف: «کنوانسیون جرایم و دیگر اعمال ارتكابی در هواپیما»، (توکیو - ۱۹۶۳/۹/۱۴ برابر با ۱۳۴۲/۶/۲۳)..... ۱۴۳.....

ب: «کنوانسیون مقابله با تصرف غیر قانونی هواپیما» (لاهاه - ۱۹۷۰/۱۲/۱۶ برابر با ۱۳۴۹/۹/۲۵) بند سوّم: «کنوانسیون مقابله با اعمال غیر قانونی علیه ایمنی هواپیمایی کشوری» (مونترال - ۱۹۷۱/۹/۲۳ برابر با

۱۳۵۰/۷/۱)..... ۱۴۴.....

ج: «پروتکل مقابله با اعمال غیر قانونی خشونت آمیز در پروازهای غیر نظامی بین المللی به عنوان مکمل کنوانسیون مقابله با اقدامات غیر قانونی علیه ایمنی هواپیمایی کشوری». (مونترال - ۱۹۸۸/۱۲/۱۰ برابر با

۱۳۶۳/۹/۱۹۱ الحاقی به کنوانسیون مونترال ۱۹۷۱)..... ۱۴۴.....

۲: کنوانسیونهای مرتبط با امنیت اشخاص..... ۱۴۵.....

الف: «کنوانسیون ممانعت و مجازات جرایم علیه اشخاص مورد حمایت بین المللی از جمله ماموران

دیپلماتیک» (نیویورک، مجمع عمومی سازمان ملل ۱۹۷۳/۱۲/۱۴ برابر با ۱۳۵۶/۹/۲۳)..... ۱۴۶.....

ب: «کنوانسیون بین المللی علیه گروگانگیری» سازمان ملل متحد- ۱۹۷۹..... ۱۴۷.....

- ج : کنوانسیون راجع به ایمنی کارکنان سازمان ملل متحد و کارکنان وابسته (مصوب ۹ دسامبر ۱۹۹۴).....۱۴۸
- ۳ : کنوانسیونهای مربوط به استفاده از مواد یا وسایل معینی برای اهداف تروریستی.....۱۴۸
- الف : «کنوانسیون محافظت فیزیکی از مواد هسته ای»، (وین - ۱۹۸۰ برابر با ۱۳۵۸).....۱۴۸
- ب: «کنوانسیون علامت گذاری مواد انفجاری پلاستیکی به منظور تشخیص آنها»(مونترال ۱۹۹۱).....۱۵۰
- ج : « کنوانسیون بین المللی برای جلوگیری از اقدامات تروریسم هسته ای - مجمع عمومی ۲۰۰۵ ۱۵۰
- ۴ :کنوانسیون و پروتکل مربوط به امنیت دریایی.....۱۵۱
- الف : « کنوانسیون مقابله با اعمال غیر قانونی علیه ایمنی دریانوردی » (رم-۱۹۸۸).....۱۵۲
- ب : «پروتکل مقابله با اعمال غیر قانونی علیه ایمنی سکوهاى ثابت فلات قاره» (رم- ۱۹۸۸).....۱۵۲
- ۵ : سایر کنوانسیون ها ۱۵۴
- الف : «کنوانسیون بین المللی راجع به منع بمب گذاریهای تروریستی» (مجمع عمومی - ۱۹۹۷).....
- ب : « کنوانسیون مربوط به تامین مالی تروریسم- (نیویورک، مجمع عمومی سازمان ملل - ۱۹۹۹)
- بند دوم : کنوانسیون های منطقه ای در خصوص تروریسم.....۱۵۷
- ۱ : «کنوانسیون سازمان کنفرانس اسلامی در مقابله با تروریسم بین الملل»(مصوب اول ژوئیه ۱۹۹۹).....۱۵۷
- ۲ : «کنوانسیون اروپائی مقابله با تروریسم» : (مصوب ۲۷ ژانویه ۱۹۷۷).....۱۵۹
- ۳ : «کنوانسیون عربی مقابله با تروریسم» : (مصوب ۲۲ آوریل ۱۹۹۸).....۱۶۰
- ۴ : کنوانسیون منطقه ای SAARC در مقابله با تروریسم» : (مصوب ۴ نوامبر ۱۹۷۸).....۱۶۰
- ۵ : «کنوانسیون سازمان کشورهای آمریکایی منع و مجازات اعمال تروریستی در قالب جرایم علیه اشخاص و اخاذی های مرتبط با آن» : (مصوب ۲ فوریه ۱۹۷۱).....۱۶۰
- ۶ : «معاهده همکاری بین کشورهای مستقل مشترک المنافع (Commonwealth) در مورد مبارزه با تروریسم» : (مصوب ۴ ژوئن ۱۹۹۹).....
- ۷ : " کنوانسیون منطقه ای سازمان وحدت آفریقا در مورد منع تروریسم " (مصوب ۱۴ ژوئیه ۱۹۹۹).....
- بند سوم : عناصر مشترک رژیم حقوقی بین المللی مبارزه باتروریسم.....

نتیجه گیری.....

فهرست منابع..... ۱۶۶